

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 497-1921)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Boliglove (Huslejelove)

Sundhedsvæsen

Sundhedsvæsen/Jordemødre

Uddrag fra byrådsmødet den 3. november 1921 - side 2

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 497-1921)

Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende Forlængelse af Huslejelovens Gyldighed.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Udtalelse:

"Udvalget kan anbefale, at Lovens Tilskudsbestemmelser fornyes, dog under Hensyn til Kommunernes vanskelige økonomiske Stilling saaledes, at Tilskudet fra Staten gøres større i Forhold til det kommunale Tilskud."

Formanden meddelte, at der var indkaldt Besvarelser fra Huslejenævnene, men disse havde forskellige Meninger om Sagen. Taleren baabede, at Byraadet kunde enes om en Indstilling om, at Huslejelovent forlænges.

J. Chr. Møller betegnede Boligloven som en af de Undtagelseslove, der blev vedtaget i Krigsperioden. Nu var de fleste af disse Love ophævede, og man skulde helst naa til at blive fri for dem alle. Boligloven var et Indgreb i Enkeltmands Dispositionsret over hans Ejendele; men Loven kunde næppe ophæves lige paa en Gang, og Taleren vilde derfor foreslaa, at Byraadet enes om at anbefale Lovens Forlængelse i 1 Aar endnu, dog med visse Overgangsbestemmelser. Nye Ejendomme havde hidtil ikke været undergivet

Nævnene ved den første Udlejning, men ved Lejerskifte kom de ind under Boligloven, og det havde vist skadet Byggeriet ikke saa lidt. Saadanne Ejendomme burde ikke ind under Loven. Hvor Ejer og Lejer var enige, burde Nævnene ikke have noget med Sagen at gøre, og det var i Virkeligheden ogsaa Forudsætningen i den sidste Boliglov; men Nævnene havde alligevel ganske upaakrævet grebet ind her. Hvis en Ejer skulde bruge en Lejlighed til en Vicevært, Funktionær eller Arbejder i sin Bedrift, burde han kunne opsigte en Lejer for at faa en Lejlighed fri til vedkommende. Det var ogsaa uheldigt, at Fremleje kunde ske uden Ejerens Tilladelse; det havde i mange Tilfælde bevirket, at Folk fra Landet var kommen ind til Byen og havde lejet Værelser, og naar de saa havde opholdt sig her i et Par Aar, fik Kommunen en moralsk Forpligtelse til at skaffe dem Lejlighed. Endelig var der det Tilfælde, at en Kontrakt paa længere Aaremaal udløb; et saadant Lejemaal burde være ophørt uden Opsigelse, hvor man ikke kunde enes om en ny Kontrakt. Som Forholdene var i Øjeblikket, var det næsten umuligt for en Ejer at komme af med en uheldig Lejer, saa der burde gøres en Del Lempelser m. H. t. Opsigelsen. Taleren vilde altsaa anbefale, at Byraadet bliver enigt om at henstille, at Huslejeloven forlænges fra 1. April 1922 til 1. April 1923, men med visse Overgangsbestemmelser, som saa Lovgivningsmagten nærmere inaatte udforme.

M. Simonsen vilde anbefale, at Byraadet indstiller, at Huslejeloven forlænges uforandret. Loven var allerede ændret betydeligt i Grundejernes Favør, saa det maatte foreløbig være nok. Den virkelig humane Grundejer behøvede ikke at føle sig generet af Huslejeloven, og Hr. Møller udtalte selv forleden, at Loven ikke var nogen Hindring for Byggeriet. Nye Krav om Ændringer og Lempelser vilde kun bidrage til at vanskeliggøre Forhandlingerne for at opnaa et tilfredsstillende Resultat. Forholdene var endnu saaledes, at der ikke var Grund til Lempelser, og hvis saadanne blev indført, vilde Kommunerne faa endnu større Vanskeligheder ved at fremskaffe Boliger. Nye Ejendomme var jo ved den første Udlejning undtaget fra Loven, og som Forholdene havde udviklet sig, kunde man ikke antage, at det vilde være nødvendigt for saadanne. Husejere at faa en Forhøjelse af Lejen senere. Taleren vilde advare imod at slette Bestemmelsen om, at Nævnene kunde gribe ind, selv om Ejer og Lejer var enige; for en saadan Overenskomst var i Reglen ikke indgaaet under fuld Frihed fra Lejerens Side. De øvrige af Hr. Møller nævnte Ændringer kunde Taleren heller ikke anbefale. Der fandtes maaske enkelte ret umulige Lejere, men der var ogsaa en Del Eksempler paa, at Nævnene havde tilladt en Opsigelse af disse. Det var jo ret vanskeligt at træffe en Grænse her, men i alt Fald vilde det være uheldigt, hvis den ene Part alene skulde

træffe Afgørelsen. Til Slut vilde Taleren sige, at Aarhus Byraad behøvede ikke at opmuntre det herskende Flertal til at ændre Loven og stryge Bestemmelserne om Beskyttelse for Lejerne, og Taleren vilde derfor foreslaa, at Byraadet indstiller Loven til uforandret Forlængelse.

Marthin Pedersen havde været Medlem af Nævnsinstitutionen i al den Tid, den havde bestaaet, og var bestemt Tilhænger af en uforandret Forlængelse af Huslejeloven. Hvis man nu ophævede Loven, vilde det vende op og ned paa Forholdene i en Grad, som Befolkningen ikke kunde taale. Det var rigtigt, at nye Bygninger var undtaget fra Loven, og m. H. t. frivillige Overenskomster saa det jo ret bestikkende ud, at de skulde have til at gælde; men som Forholdene var, stod Lejerne ikke frit her, og derfor blev saadanne Overenskomster ofte saaledes, at Nævnene var fuldt enige om at nægte Godkendelse. Fremlejebestemmelsen havde vist ikke synderlig Betydning; men den havde desværre konstateret det Faktum, at der var Lejere, som derigennem havde været lige saa stærke til at udbytte deres Fremlejere som visse Grundejere. Dette burde selvfølgelig paatales, men ellers skadede Bestemmelsen næppe, og Husejeren fik jo i Reglen en Del af Betalingen. Det var jo ogsaa rigtigt, at der fandtes uheldige Lejere, men Nævnene havde ogsaa i mange Tilfælde givet Tilladelse til Opsigelse af saadanne. fluslejeloven havde i det hele virket paa en god Maade, og Taleren vilde anbefale at vedtage, at man ønskede Huslejeloven bibeholdt i dens nuværende Skikkelse i hvert Fald 1 Aar endnu. Formanden for Overnævnet var i alt væsentlig enig med Taleren heri.

J. Chr. Møller beklagede, at der ikke kunde opnaas Enighed. De Herrer Simonsen og Marthin Pedersen havde talt udelukkende fra et Lejerstandpunkt, men i Byraadet burde man se nogenlunde uhildet og ikke tage absolut Parti til den ene Side. Huslejeloven var ikke nødvendig i alle Byer, og ogsaa i Aarhus vilde Forholdene bedre sig betydeligt, naar man nu i Løbet af nogle Maaneder fik de ca. 400 Lejligheder opført, som Byraadet havde bevilget Tilskud til. Hvad Nybygninger angik, kom de ganske vist ikke straks ind under Huslejeloven; men der var næppe Tvivl om, at Loven var Skyld i, at Byggeriet i et Par Aar næsten helt standsede. Taleren havde den Mening, at en Lejlighed var en almindelig Handelsvare, og 2 Personer maatte kunne afslutte en Forretning herom uden at have Barnepige. Taleren fastholdt sit Forslag og ønskede Resultatet af Afstemningen anført i Besvarelsen.

M. Brammer betonedes, at de Forhold, som havde skabt Huslejeloven, var fuldkommen til

Stede endnu, og derfor maatte man absolut tilraade at forlænge Loven. Taleren kunde i et og alt slutte sig til de Herrer Simonsens og Marthin Pedersens Udtalelser, og navnlig vilde det være uheldigt, hvis man undtog frivillige Overenskomster fra Nævnenes Omraade, for saadanne Overenskomster var ofte i høj Grad Tvang fra en af Siderne.

M. Simonsen kunde ikke se andet, end at Modstanden mod Huslejeloven alene skyldtes Uvilje mod, at andre Mennesker havde Indseende med Grundejerns Dispositioner. Efter den Maade hvorpaa Nævnene var sammensat, var der ingen Tvivl om, at de gjorde Ret og Skel til begge Sider, og den stærke Modstand mod Loven var derfor en Mistillid til Nævnene. Taleren havde ikke talt ud fra et Lejerstandpunkt, men ud fra et Synspunkt, som maatte kaldes rimeligt og retfærdigt, og man kunde i hvert Fald ikke beskyldte ham for at pleje personlige Interesser, idet han selv var Grundejer. Hr. Møllers Udtalelse om, at Bolignøden ikke var saa stor, maatte beklages, for en saadan Bemærkning kunde opmuntre Regering og Rigsdag til at indskrænke Tilskudene til Opførelse af Boliger.

Vald. Pedersen bemærkede, at man her stod overfor en af de Tvangslove, som havde været nødvendige under Krigsperioden for at hæmme de daarlige Elementer blandt Grundejerne. Der var næppe Grund til noget politisk Opgør i den Anledning, men det vilde selvfølgelig være behageligt for Regeringen, hvis man kunde faa Udtalelser fra de større Byer om, at Huslejeloven burde ophæves. Som Grundejer vilde Taleren erkende, at set fra et Grundejerstandpunkt kunde Loven have sine Mangler; men for de 90 % af Grundejerne havde Loven ingen Betydning; de havde faaet et mindre Tillæg og bør kunne klare sig dermed. Men som Kommunalmand maatte man absolut stemme for Lovens Forlængelse, for det vilde sikkert blive dyrt for Aarhus Kommune, hvis f. Eks. Opsigelsesbestemmelsen blev ophævet. Taleren maatte derfor ogsaa anbefale, at Byraadet vedtog en Henstilling om, at Loven forlænges i uforandret Skikkelse.

Formanden bad Konsul Petersen oplyse, hvor mange Mennesker i Byen der endnu havde kommunalt Ophold udenfor de egentlige Beboelseshuse.

P. Petersen svarede, at der boede ca. 400 Familier i Barakker og lignende Steder.

J. Chr.. Møller havde ikke udtalt nogen Mistillid til Nævnene og heller ikke talt ud fra et Grundejersynspunkt, men fuldstændig neutralt. Hr. Simonsens Udtalelser kunde forstaas, som om han vilde sigte Taleren for at have personlig Fordel af Huslejelovens Ophævelse, og dette vilde Taleren bestemt protestere imod.

Formanden opfattede ikke Hr. Simonsens Udtalelser saaledes, M. Simonsen vilde absolut ikke sigte Hr. Møller for at tage Standpunkt efter personlige Interesser, men havde kun ment, at det kunde opfattes som snævre Interesser for en mindre Del af Grundejerne.

Konsul Petersens Oplysning om, at 400 Familier boede under Kommunens Forsorg, viste tydeligt nok, at Bolignøden endnu var lige stor; thi der fandtes mindst lige saa mange, som boede i sundhedsfarlige Lejligheder og paa Loftskamre eller hos andre Familier.

Formanden var overbevist om, at der i Øjeblikket manglede omtrent 1000 Lejliglieder i Aarhus.

M. Simonsens Forslag vedtoges med 13 Stemmer. For J Chr. Møllers Forslag stemte 8.

